

עלון בנגינות מוזמור שיר

בס"ד

כניסת שבת 6:05
יציאת שבת 7:17

הוצאה לאור:
יצחק חלבה 052-6025436

גיליון מס' 1078 ח' תשרי תשפ"ז

האזינו

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדור נבנצל שליט"א

בפרשתנו משה רבינו אומר בשירת 'האזינו': "הִצֹּר תָּמִים פִּעְלֹךְ כִּי כָל דְּרָכֶיךָ מִשְׁפָּט" (דברים לב ד). המפרשים פירשו פסוק זה בדרכים שונות. מו"ר הרב נבנצל שליט"א מסביר כדלהלן: ישנם דברים שכשמחלקים אותם לכמה חלקים, כל חלק בפני עצמו הוא יחידה שלמה עם אותם תכונות של השלם מלפני החלוקה. למשל: אם ניקח גוש מלח ונחלק אותו לשניים הרי שכל גוש יישאר עם אותם תכונות ואותה איכות של הגוש הראשון; ואם שוב נחלק כל מחצית לשניים נקבל כתוצאה ארבעה גושים השומרים על תכונות המלח, אומנם בכמות קטנה יותר אולם בהחלט באיכות זהה. מאידך ישנם חפצים שאינם מתחלקים לחלקים "שלמים", למשל: אם נחלק כיסא לארבעה חלקים נקבל ארבעה רגלים נפרדות שאיבדו את התכונה הבסיסית של הכיסא שכן אי אפשר לשבת על רגל אחת ולא על שתיים. זה למעשה אחד ההבדלים בין החי לצומח: הצומח בדרך כלל ניתן לחלקו למספר חלקים, כשלכל חלק יהיה כוח צמיחה בפני עצמו, מה שאין כן החי: אי אפשר לחתוך בעל חיים לשניים שכן הוא ימות ולא יוכל להמשיך לחיות עם חצי גוף.

לפי זה, אומר הרב, אפשר להסביר טעם חילוק הדין בין הצומח לחי לגבי אדם המקדיש דבר חלקי. המקדיש למשל חצי עץ הרי שרק חצי מן העץ יהיה קדוש, ומאידך המקדיש חצי בהמה הקדושה מתפשטת בכולה כיון שהדין הוא שאין הקדש חל לחצאין בחי. אומנם נחלקו בגמרא (תמורה יא): האם דין זה חל דווקא כשהקדיש אבר שהנשמה תלויה בו, דהיינו שאם נחתוך מהבהמה אבר זה היא לא תוכל להמשיך לחיות, או שמדובר גם באבר שאין הנשמה תלויה בו. ובכל זאת, באבר שהנשמה תלויה בו לכולי עלמא הקדושה מתפשטת בכל גוף הבהמה כיון שאין שלימות בבהמה אלא כשגופה שלם; חצי בהמה הריהו גוש בשר בלבד ולא חל עליו שם בהמה; לעומתו חצי מהחי עדיין יכול לצמוח.

על פי האמור אפשר להבין את הפסוק הנ"ל. התורה אומרת "הִצֹּר תָּמִים פִּעְלֹךְ", את מעשה השי"ת אפשר להבין אך ורק כשמסתכלים עליו בשלמותו ולא כשרואים רק חלק ממנו. אי לכך האדם, ששנותיו מוגבלות כדברי דוד המלך: "יָמֵי שְׁנוֹתַי כְּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבְרַת שְׁמוֹנִים שָׁנָה" (תהלים צ. י), אינו מסוגל מטבע הדברים לראות את המעשה מתחילתו ועד סופו ועל כן מעשה השם נשגב מבינתו. כשרואים פועל ה' "תָּמִים", דהיינו בשלמות או אז מבינים "כִּי כָל דְּרָכֶיךָ מִשְׁפָּט". כך למשל לאורך כל שנות גלות מצרים בני ישראל ראו כיצד פרעה התעלל בהם ובילדיהם ולא הבינו מדוע דרך רשעים צלחה, רק כשטבעו המצריים בים סוף הבינו במקצת ש'כל דרכיו משפט'; אלא שגם זה רק במקצת כיון שהם ראו את כל המצריים טובעים, אולם אי אפשר היה להבחין כמה סבל כל אחד, באיזה ייסורים מת ובתוך כמה זמן נחנק. מצרי ששעבד את ישראל בשנאה עצומה קיבל עונש חמור יותר מחברו ששנאתו כלפי ישראל קטנה יותר ורק ביצע את גזרת פרעה בליט ברירה. חז"ל לימדו אותנו רעיון זה כשאמרו שהיה חילוק בין הכשרים שבהם לבין הבינונים והרשעים, כל אחד מהם טבע בקצב אחר ושילם בכך עבור פשעיו

במדויק על פי המגיע לו; יתרו הצליח להבין קצת יותר לעומק את העונש שקיבלו מצרים באומרו: "כִּי בִדְבַר אֶשֶׁר יָדָו עָלֵיהֶם" (שמות יח, יא) "בקדרה אשר בשלו בה נתבשל" (רש"י) יוצא אפוא שאי אפשר להבין את מעשה השם בשלמות כשמסתכלים בעיני בשר ודם. כשצייר מתחיל לצייר תמונה ועושה פס שחור, ובא אדם ואומר לו: 'איזה דבר מכוער! וכי זה מתאים לתמונה איכותית?' התשובה שנענה לו היא: 'למתין עד שיסיים את כל התמונה עם כל מגוון צבעיה וצורותיה ורק אז תשמיע את חוות דעתך'. רק כשרואים את כל התמונה אפשר להתפעל מהיופי והמקצוענות שבה. אנחנו רואים רק חלק קטן מהתמונה שהקב"ה מצייר בעולם אולם המשפט שלו שלם. "אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עֹלָ" (שם לב ד) אלא שאנו נבחין בכך רק בסוף הדרך כש "הָרָגֵנוּ גֵוִים עֲבוּ" (שם מג) כל הגויים ישבחו את ה' למרות שכל אחד מהם ישלם על כל דבר קטן שעשה לישראל; רק אז נשכיל להבין שהפס השחור בתמונה לא היה כל כך שחור כמו שזה היה נראה בעוה"ז.

והנה הקב"ה עושה אתנו חסד גדול: הוא נותן לנו לצייר את התמונה על ידי המעשים שלנו. האדם, יצור מזערי לעומת גודל הקוסמוס, הוא הקובע על ידי מעשיו את מה שיתרחש בעולם. דוגמה לכך: "אִם בְּזֻקְתִּי תֵלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ... וְנָתַתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְנָתַתִּי הָאָרֶץ יְבוּלָה" (ויקרא כו, ג-ד) "תַּמְשִׁיכֶהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שְׁנֵתָ תַזוֹת רָגְלֶיךָ" (תהלים צ. י) ודוגמאות רבות נוספות בתורה ובחז"ל מעידות על כך. רואים אם כן שיש בכוחנו להשפיע על כל היקום במחשבה בדיבור ובמעשה.

אולם גם זה לא הכל: כשהמדובר הוא עולם הגשמי הרי שהאדם יכול לפעול רק מכאן ולהבא, כגון אדם המניח סיר מים על האש המים יכולים לרתוח בתוך פרק זמן מסוים, אולם הוא אינו יכול להרתיח את המים למפרע. אדם יכול ליצור יצירה בו' תשרי תשפ"ז ויצירה זו תהיה קיימת מאותו יום והלאה, אולם הוא אינו יכול להחליט שהיצירה תהיה קיימת מלפני שבוע. גם מבחינה משפטית אדם יכול לקנות שדה מיום זה והלאה אולם הקניין לא יכול לחול למפרע; כמו כן אפשר לקדש אישה היום ואפשר להתנות שהקידושין יחולו בעוד מספר חודשים, אך לא ניתן לקדש אישה היום ושהיא תהיה מקודשת למפרע מתחילת החודש. לא כן בנידון דידן: את החלקים השחורים שבתמונה אפשר להפוך ללבן או לצבע אחר. מה פירוש הדבר? למרות שעל ידי מעשינו צבענו פסים שחורים המביאים צרות לעולם ח"ו, הקב"ה מעניק לנו את האפשרות לשנות את צבעם, דהיינו לתקן את המעוות על ידי מעשינו; זהו החידוש המופלא של התשובה. אדם החוזר בתשובה ומתקן את מעשיו כל הזדונות נהפכות לשגגות, ואם חזר מאהבה הזדונות נהפכות לזכויות, דבר שלא ניתן להסביר על פי הכללים הידועים לנו מעולם החומר כפי שאמרנו; אם עד אתמול היתה לאדם קופה מלאה עוונות ופשעים, היום אחרי שחזר בתשובה יש בידו קופה מלאה מצוות.

כל האמור נכון הוא לכל ימות השנה אולם במיוחד בימים אלו שנאמר עליהם: "הָרַעֲיוּ ה' בְּהַמְצֹאוֹ קְרָאָהוּ בְּהִיוֹתוֹ קָרוֹב" (ישעיה נה, י) התשובה מתקבלת כל הזמן בכל מקום ומכל אדם אלא שעכשיו בימים הנוראים ועשרת ימי תשובה קל יותר להשיג את ההתרוממות אליה אנחנו נכספים. יהי רצון שנצליח לעלות לדרגות גבוהות ברוחניות ונשכתב ונחתם בספר חיים טובים.

שבת שלום וגמר חתימה טובה יצחק חלבה

לעילוי נשמת אבנ"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, יוסף הכהן בן קלרה, מרטין בן ברנרדו, דניאל בן שרה, יצחק בן מוזל טוב, יעקב יהושע בן חיים יחזקאל, שלמה ידידיה בן עליזה, עופר פילבר בן יפה, יוסף אילוז בן מרים, גיל יצחק בן כוכבה, אברהם חולי בן שמחה, דניאל משה בן פרננדז, מרת

אמי אולגה בת קלרה, מיכל בת אורלי, דונה דניז בת זוהר, מרים מוהי בת הלנה, הכננית דונה בת יוסף תנצ"ב

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום ליוכבי הרבים

השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד